

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

งานการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา" สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและนำเสนอเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น

1. การค้นคว้าศึกษาข้อมูล ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และนำเสนอเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยศึกษาจาก ตำรา หลักสูตร บทความ วารสาร รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การรวบรวมความคิดเห็นจากนักวิชาการศิลปะศึกษา และครูศิลปะศึกษาที่มีประสบการณ์ในการตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสัมภาษณ์และรวบรวมเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินหาความจำเป็นเบื้องต้น สำหรับการศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

3. การประเมินหาความจำเป็นเบื้องต้น (Needs Assessment) สำหรับการศึกษา
 เกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
 โดยศึกษาจากกลุ่มนักวิชาการศิลปศึกษา และครูศิลปศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาประกอบในการ
 วางแผนการศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน
 สังกัดกรมสามัญศึกษา

4. การวิจัยโดยใช้ระเบียบการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures
 Research (EDFR) เพื่อศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ
 ความต้องการ ด้วยการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

สำหรับการเลือกผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive
 Sampling) โดยเลือกจากบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะของเด็กและ เคย
 เป็นกรรมการตัดสินศิลปะเด็กระดับชาติ จำนวน 14 ท่าน จากกลุ่มบุคคลต่อไปนี้

- 4.1 ครูศิลปะ
- 4.2 นักวิชาการศิลปศึกษา
- 4.3 ศิลปิน
- 4.4 สื่อมวลชน

ในการสัมภาษณ์และให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

รอบที่ 1 การสัมภาษณ์

ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นครอบคลุมถึงองค์ประกอบ
 หัวข้อของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินและ เกณฑ์การตัดสินที่แต่ละท่านคิดว่าเหมาะสม
 ผู้วิจัยได้บันทึกแถบเสียงคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 14 ท่าน และถอดคำเรียบเรียง

รอบที่ 2 การทำแบบสอบถามรอบที่ 1

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ประเด็น คือ องค์กรประกอบทั่วไปของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน และเกณฑ์การตัดสิน โดยใช้คำถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วงคะแนนนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามรอบนี้ทั้งหมด มาหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์

รอบที่ 3 การทำแบบสอบถามที่ 2

ผู้วิจัยได้เลือกข้อความจากทั้ง 2 ประเด็นจากแบบสอบถามรอบที่ 1 ที่มีแนวโน้มความเป็นได้มากและปานกลางค่อนข้างมาก นั่นคือ มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไปสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วงคะแนนดั้งเดิม และในแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้แสดงตำแหน่งของมัธยฐานกับช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผนวกกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ตอบไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 1 ไว้ด้วยสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้พิจารณาหาบทวนในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

เมื่อได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 (ซึ่งเป็นรอบสุดท้าย) ผู้วิจัยได้นำมาหาค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์อีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ แผลผลเป็นเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการประเมินหาความเป็นเบื้องต้น

พบว่า กลุ่มนักวิชาการศิลปะศึกษา และครูศิลปะศึกษามีความคิดเห็น ดังนี้

1.1 องค์กรประกอบทั่วไปของการประกวด

ในสภาพปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการศิลปศึกษา และครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่าด้านกติกาทั่วไป ความแตกต่างของระดับชั้นและอายุของผู้ประกวด การให้วาดสำเร็จจากบ้าน รางวัล เทคนิควิธีการและวัสดุในการสร้างงาน จำนวนของภาพที่มีสิทธิ์ส่ง เข้าประกวด กรรมการตัดสิน และสถานที่จัดประกวดยังไม่เหมาะสม แต่ด้านการให้วาดสดและการกำหนดขนาดและแนวตั้ง-นอนมีความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม กลุ่มนักวิชาการศิลปศึกษาและครูศิลปศึกษามีความเห็นสอดคล้องที่ต้องการให้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทั่วไปของการประกวดในทุก ๆ ด้านที่กล่าวมา

1.2 เกณฑ์การตัดสิน

กลุ่มนักวิชาการศิลปศึกษาและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่าเกณฑ์การตัดสินในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมในทุกด้าน คือ วิธีการและเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกภาพเข้ารอบ วิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน ความคล่องตัวในการตัดสิน แบบรายการสำหรับให้คะแนนที่ใช้ในการตัดสิน สำหรับกรรมการทุกคน และการตัดสินโดยการอ้างอิงทฤษฎีพัฒนาการเด็ก เน้นวุฒิภาวะของเด็กแต่ละวัย

และกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องที่ต้องการให้ทำการศึกษาเรื่อง เกณฑ์การตัดสินในทุก ๆ ด้าน

นอกจากนี้ กลุ่มนักวิชาการศิลปศึกษาและครูศิลปศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดการประกวดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้ผู้ประกวดได้รับรู้กฎเกณฑ์ กติกาที่ชัดเจน สถานที่จัดประกวดควรคำนึงถึงบริเวณที่จะติดตั้งแสดงผลงานด้วย ควรให้ครูศิลปศึกษาเป็นผู้มีบทบาทเป็นกรรมการ แต่ควรมีคุณธรรม ไม่ลำเอียงหรืออคติ การกำหนดการจัดประกวดควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน เช่น ไม่ควรจัดประกวดในช่วงใกล้สอบโดยเฉพาะ ช่วงสอบปลายภาค กลุ่มนักวิชาการและครูศิลปศึกษาต้องการให้มีเกณฑ์มาตรฐานให้กรรมการรับรู้ ก่อนการตัดสิน และควรคำนึงถึงความได้เปรียบเสียเปรียบในการใช้วัสดุอุปกรณ์ของผู้ประกวด

เช่น ผู้ประกวดบางคนอาจมีแลคเกอร์สเปรย์พ่นทับงานาให้ดูเป็นเงางาม ขณะที่ผู้ประกวดบางคนไม่มี ตลอดจนการคำนึงถึงผลงานที่แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลการชี้แนะของครูผู้สอนครอบงำอย่างชัดเจนจนผู้ประกวดไม่สามารถแสดงลักษณะ เฉพาะตัวที่แท้จริงได้

2. ผลการวิจัยแบบ EDFR

การรายงานผลการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เกี่ยวกับการศึกษาเกณฑ์การตัดสิน การประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยเลือกรายงานเฉพาะข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นข้อความที่สอดคล้องกันตามแนวความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นคือ เป็นแนวโน้มที่มีความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ไม่เกิน 1.50 และในกรณีที่เป็นข้อความย่อยที่แยกมาจากประเด็นใหญ่ ผู้วิจัยจะรายงานข้อความย่อยที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดก่อนข้อความย่อยที่มีค่ามัธยฐานรองลงไปเป็นลำดับ ผลการวิจัยสรุปและนำเสนอได้ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทั่วไปของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทั่วไปของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินไว้ดังนี้

1. ผู้จัดการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายในหรือระหว่างโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ควรได้แก่
  - 1.1 โรงเรียนหรือหน่วยงานของรัฐ
  - 1.2 หน่วยงานเอกชน สถาบันหรือมูลนิธิหรือต่างประเทศ
2. การแบ่งกลุ่ม ผู้ประกวดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3 ซึ่งมีอายุ 12-15 ปี โดยประมาณ) ควรแบ่งกลุ่มดังนี้
  - 2.1 แบ่งเป็น 3 ระดับชั้น คือ ม.1, ม.2 และ ม.3 ไม่แยกเพศชาย-หญิง
  - 2.2 แบ่งตามอายุเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 12-13 ปี และกลุ่มอายุ 14-15 ปี

- 2.3 แบ่งตามระดับชั้นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ม.1-ม.2 (อายุ 12-13 ปี) และ
กลุ่ม ม.3 (อายุ 14-15 ปี) ไม่แยกเพศชาย-หญิง
3. ลักษณะการประกวดควรได้แก่
    1. ให้อาสาสมัครโดยกำหนดหัวข้อจับพล้น
  4. ควรกำหนดเวลาส่งผลงานชัดเจน
  5. ควรกำหนดให้ติดต่อผู้ประกวดไว้ด้านหลังของภาพ
  6. ควรกำหนดขนาดของภาพให้ชัดเจน
  7. ควรกำหนดสิทธิจำนวนภาพที่ส่งประกวด
  8. กรรมการ ควรได้แก่
    - 8.1 นักวิชาการศิลปศึกษา
    - 8.2 ครูศิลปะที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมานาน
    - 8.3 ศิลปินทั่วไป
    - 8.4 นักจิตวิทยาเยาวชน
    - 8.5 ศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา
    - 8.6 ครูศิลปะทั่วไป
    - 8.7 สื่อมวลชน
    - 8.8 ครูสาขาอื่นที่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการประกวด
    - 8.9 ผู้สนใจศิลปะและงานศิลปะ เด็กทั่วไป บุคคลใดก็ได้
    - 8.10 ตัวแทนจากผู้จัดการประกวด
    - 8.11 บุคคลจากวงการโฆษณา
  9. คุณสมบัติของกรรมการ ควรมีดังนี้
    - 9.1 มีความยุติธรรมกับงานที่ส่ง เข้าประกวดทุกชิ้น
    - 9.2 เข้าใจศิลปะและพัฒนาการของเด็ก
    - 9.3 มีประสบการณ์ตัดสินงานศิลปะ เด็กมาก่อน
    - 9.4 มีความรู้ในเรื่องราวที่เป็นหัวข้อประกวด
    - 9.5 มีเวลาให้กับกระบวนการตัดสินตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น
    - 9.6 เคารพคะแนนเสียงส่วนใหญ่

10. อัตราส่วนของคณะกรรมการ ควรเป็นดังนี้
  - 10.1 ควรเป็นจำนวนคี่และให้มีประธานกรรมการ เป็นผู้ตัดสินชี้ขาด
  - 10.2 อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นครุศิลปะจะต้องมีมากกว่ากรรมการที่มาจากฝ่ายอื่น ๆ
  - 10.3 ควรมีอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่ควรมากเกิน 13 คน
11. กรรมการจะต้องร่วมกันประชุมเพื่อหาเกณฑ์การตัดสินหรือรับรู้เกณฑ์การตัดสินก่อนที่จะดำเนินการตัดสิน
12. ควรจัดตั้งประธานกรรมการตัดสินเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด
13. ผู้ตัดสินชี้ขาดมีสิทธิออกเสียงหรือให้คะแนนกรณีที่จะแนะนำการตัดสินเกิดเท่ากันเท่านั้น
14. การจัดตั้ง หรือติดตั้งภาพเพื่อดำเนินการตัดสินการมีวิธีการดังนี้
  - 14.1 ควรติดตั้งภาพทุกภาพเรียงกันไปในระดับสายตาของคณะกรรมการ
  - 14.2 ควรวางภาพเรียงตามพื้น
  - 14.3 ควรติดตั้งภาพที่ละชุดในระดับสายตากรรมการ
15. ประเภทของรางวัล ควรเป็นรางวัลกลุ่ม คือ กลุ่มยอดเยี่ยม, กลุ่มดีเด่นและกลุ่มชมเชย
16. กรณีพิเศษอาจมีการลดหรือเพิ่มรางวัลได้
17. รางวัลควรได้แก่
  - 17.1 โล่ หรือประกาศนียบัตรที่จัดทำอย่างประณีตมีคุณค่า
  - 17.2 อุปกรณ์หรือตำราด้านศิลปะ
  - 17.3 เงินสด
  - 17.4 สิทธิพิเศษ เช่น การได้ไปเที่ยวต่างประเทศ ฯลฯ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสิน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

1. ควรแจ้งรายละเอียดของ เกณฑ์การตัดสินให้ผู้ประกวดรู้ล่วงหน้า
2. ควรแจ้งให้ชัดเจนว่าการตัดสินจะอิง เกณฑ์มาตรฐานของผู้ประกวดหรือมาตรฐานของคณะกรรมการ
3. การเพิ่ม-ลดคะแนนในการตัดสิน ควรพิจารณาลดคะแนน สำหรับ
  - 3.1 การลอกเลียน
  - 3.2 การได้รับการชี้แนะจนสามารถเห็นเด่นชัด
4. ควรคำนึงที่ผิดกติกาออกในการขาดคุณสมบัติต่อไปนี้
  - 4.1 ตรวจสอบพบว่าผู้ประกวดไม่ได้ทำงานด้วยตนเอง
  - 4.2 ขนาดของภาพผิดจากที่กำหนดไว้มาก
  - 4.3 วาดภาพไม่ตรงตามหัวข้อ (ถ้ากำหนดหัวข้อ)
  - 4.4 สื่อ วัสดุ เทคนิค วิธีการผิดจากที่กำหนด
5. การตัดสินต้องพิจารณาจุดประสงค์ของการจัดประกวดด้วย
6. การตัดสินควรแบ่ง เป็นการตัดสินขั้นต้น และการตัดสินขั้นสุดท้าย
7. เกณฑ์การตัดสินควรประกอบด้วย
  - 7.1 ความถูกต้องตามกติกา ได้แก่
    - 7.1.1 วาดภาพตรงตามหัวข้อ
    - 7.1.2 ส่งงานที่ทำแล้วเสร็จทันกำหนด
    - 7.1.3 ขนาด เทคนิค สื่อวัสดุ กรอบภาพ การจัดวางแนวภาพตรงตามกำหนด
  - 7.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่
    - 7.2.1 การสร้างเรื่องราวน่าสนใจมีแง่มุมมากกว่า และสลับซับซ้อนกว่า

- 7.2.2 การจัดวางภาพนำเสนอใจ
- 7.2.3 การนำเทคนิควิธีการแปลกใหม่มาใช้
- 7.3 ความสามารถด้านทักษะ ได้แก่
  - 7.3.1 การประสานสัมพันธ์ของภาพทั้งหมด
  - 7.3.2 การใช้สีที่เหมาะสมกลมกลืน รู้จักเน้นจังหวะของสี
  - 7.3.3 การสร้างลักษณะผิวที่เหมาะสม
  - 7.3.4 การแก้ปัญหาช่องว่าง
  - 7.3.5 ความละเอียด ประณีต เรียบร้อยของงาน
  - 7.3.6 การแสดงสัดส่วนของสิ่งต่าง ๆ ในภาพ
- 7.4 ความสามารถด้านแสดงออก ได้แก่
  - 7.4.1 สามารถแสดงออกถึงสิ่งบริสุทธิ์ที่ตนอยากแสดงออกได้
  - 7.4.2 ผลงานมีคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย
- 8. เกณฑ์เหล่านี้ควรให้ค่าคะแนน
  - 8.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - 8.2 ความสามารถด้านการแสดงออก
  - 8.3 ความถูกต้องตามกติกา
  - 8.4 ความสามารถด้านทักษะ
- 9. ค่าของคะแนนควรเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เช่น 5, 4, 3, 2, 1
- 10. การให้ค่าคะแนนของ เกณฑ์ทำได้ดังนี้
  - 10.1 ควรกำหนดเฉพาะ เกณฑ์ข้อใหญ่
    - และจากข้อ 10.1 ทำให้ได้ภาพจำลองของแบบรายการให้คะแนนในรูปแบบหนึ่ง ดังนี้

เกณฑ์ ลำดับผลงาน	โปรดเขียนเครื่องหมาย / ในช่องคะแนน																				รวม	หมายเหตุ
	ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์					ความสามารถ ด้านการ แสดงออก					ความสามารถ ด้านทักษะ					ความถูกต้อง ตามกติกา						
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
1.																					5 = ดีมาก	
2.																					4 = ดี	
3.																					3 = ปานกลาง	
4.																					2 = ต่ำกว่า เกณฑ์	
5.																					1 = ต่ำกว่า เกณฑ์มาก	
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						
15.																						
ฯลฯ																						

ลงชื่อ

( )

กรรมการ

10.2 ควรแจกแจงรายละเอียดของ เกณฑ์แต่ละข้อ

จากข้อ 10.2 ทำให้ได้ภาพจำลองของแบบรายการให้คะแนนในรูปแบบหนึ่ง ดังนี้

ลำดับ	เกณฑ์	โปรดเขียนเครื่องหมาย / ในช่องคะแนน											รวม	หมายเหตุ				
		ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์			ความสามารถด้านการแสดงออก			ความสามารถด้านทักษะ			ความถูกต้องตามกติกา							
		เรื่องราวน่าสนใจ	จิตว่างภาพน่าสนใจ	เทคนิควิธีการแปลกใหม่	แสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการได้	ผลงานมีคุณค่าทางสังคม	ความประสานสัมพันธ์ของภาพ	การใช้สี	การสร้างลักษณะผิว	การแก้ปัญหาของว่าง	ความละเอียดประณีต	สัดส่วน			ตรงตามหัวข้อ			
																งานแล้วเสร็จ	ขนาด สีสัน วัสดุ กรอบ	แนวความคิดที่ก้าวหน้า
1.																		
2.																		5=ดีมาก
3.																		4=ดี
4.																		
5.																		3=ปานกลาง
6.																		
7.																		2=ต่ำกว่าเกณฑ์
8.																		
9.																		
10.																		1=ต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ลงชื่อ

( )

กรรมการ

11. กรณีต้องการให้เป็นคะแนนดิบ (10, 20, 30...100) เกณฑ์การมีอัตราส่วน
ความมากน้อยของคะแนนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้
  - 11.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - 11.2 ความสามารถด้านการแสดงออก
  - 11.3 ความสามารถด้านทักษะ
  - 11.4 ความถูกต้องตามกติกา

(ภาพจำลองของแบบรายการให้คะแนนของข้อ 11 นี้ให้รับค่าคะแนน
ในรายการค่าคะแนนของภาพจำลองแบบรายการให้คะแนนข้อ 10.1 และข้อ
10.2 เป็นคะแนนดิบตามสมควร)
12. งานของผู้ประกวดที่ผ่านการตัดสินไม่ควรต่ำกว่าคุณภาพของวัยตามทฤษฎีพัฒนา
การการแสดงออกทางศิลปะของเด็กของโลเวนเฟลด์
13. การตัดสินขั้นต้นควรกระทำมากกว่า 1 รอบ
14. การตัดสินขั้นต้น ควรกระทำโดยวิธี
  - 14.1 อภิปราย
  - 14.2 เลือกหยิบภาพที่ชอบตามจำนวนที่กำหนด
  - 14.3 ลงคะแนนเสียง
  - 14.4 ใช้แบบรายการให้คะแนน
15. ทฤษฎีพัฒนาการ การแสดงออกทางศิลปะตามคุณภาพของเด็ก ควรนำมาพิจารณา
ในการตัดสินขั้นต้น
16. การตัดสินขั้นสุดท้าย ควรกระทำโดยวิธี
  - 16.1 อภิปราย
  - 16.2 ลงคะแนนเสียง
  - 16.3 ใช้แบบรายการให้คะแนน
17. ผลของการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นมติ ไม่มีการอุทธรณ์จากผู้ประกวด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยด้วยเทคนิค EDFR จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ตามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุดนั้นประกอบด้วยประเด็นใหญ่ ๆ 2 ประเด็น คือ องค์ประกอบทั่วไปของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินและ เกณฑ์การตัดสิน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 14 ท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทั้ง 2 ดังกล่าวอย่างสัมพันธ์กันในการให้สัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลรอบแรก ดังนั้น ในการศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยจึงไม่เพียงแต่ทำการศึกษาด้านเกณฑ์การตัดสินเพียงอย่างเดียว องค์ประกอบทั่วไปของการจัดประกวดก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่กันไปและได้เป็นข้อความรู้ประกอบกับข้อความรู้ด้านเกณฑ์การตัดสิน ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั่วไปของการประกวดกับเกณฑ์การตัดสินที่ไม่อาจแยกจากกันได้สอดคล้องกับคำกล่าวถึงการจัดโครงการนิทรรศการศิลปะเด็กของดารง วงศ์อุปราช (2529 : 20) ที่กล่าวว่าจำเป็นต้องมีการตกลงกันในรายละเอียดด้านต่าง ๆ เช่น หัวข้อของนิทรรศการ การพิจารณาคัดเลือกผลงาน อายุของผู้ส่งผลงาน เทคนิคการสร้างผลงาน กำหนดการจัดแสดงผลงาน งบประมาณ รางวัล ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดโครงการทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขออภิปรายแต่ละประเด็นข้างต้น ดังนี้

องค์ประกอบทั่วไปของการประกวดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน

1. ผู้จัดการประกวด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้จัดการประกวด ศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนหรือหน่วยงานของรัฐ ขณะเดียวกันหน่วยงานเอกชน สถาบันหรือมูลนิธิหรือต่างประเทศ ก็มีความเหมาะสมมาก การจัดทำมีการประกวดศิลปะนักเรียนชั้นในทัศนะของสังคม ทองมี (2530 : 26) หมายถึง เครื่องชี้ให้เห็นว่า ณ ที่นั้นมีการสนับสนุนการแสดงออกทางศิลปะ และมีนักเรียนที่รักจะทำงานศิลปะ

2. การแบ่งกลุ่มผู้ประกวด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรแบ่งเป็น 3 ระดับชั้น คือ ม.1, ม.2 และ ม.3 โดยไม่ต้องแยกเพศชาย-หญิง หรือแบ่งตามอายุเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 12-13 ปี และกลุ่มอายุ 14-15 ปี และหรือแบ่งตามระดับชั้นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ม.1-ม.2 (อายุ 12-13 ปี) และกลุ่ม ม.3 (อายุ 14-15 ปี) โดยไม่ต้องแยกเพศชาย-หญิง ในด้านนี้ ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533 : 7-15) ได้กล่าวว่า เด็กแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการแห่งความเจริญเติบโตของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างกัน มีนักเรียนศึกษาจำนวนมาก อาทิ โลเวนเฟลด์ และ บริทเทน (Lowenfeld and Brittain : 1970) ได้ทำคำอธิบายและแบ่งระดับความเจริญเติบโตของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กช่วงอายุต่าง ๆ ไว้ เพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครูศิลปศึกษาได้มีความเข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กแต่ละช่วงอายุมากขึ้น

3. ลักษณะการประกวดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การประกวดที่เหมาะสมมากที่สุด คือ การให้วาดสวดโดยกำหนดหัวข้อฉับพลัน เลิศ อานันท์นะ (2531 : 4) ได้เสนอข้อคิดเห็นว่า การกำหนดเนื้อหาเรื่องราวให้เด็กควรคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ของเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนคำนึงถึงวัยของเด็ก เพศ และความสนใจของเด็กด้วย

4. ข้อกำหนดอื่น ๆ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการกำหนดขนาดของภาพ จำนวนภาพที่ผู้ประกวดแต่ละคนมีสิทธิ์ส่ง เข้าประกวด และ เวลาส่งผลงานให้ชัดเจน และยังกำหนดให้ติดชื่อผู้ประกวดไว้ด้านหลังของภาพถ่าย ปรีชา เกาทอง (2530 : 66) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การตัดสินศิลปะ เด็ก ความตอนหนึ่งสรุปได้ว่ากติกาข้อกำหนด เช่น ขนาดกว้างยาวของภาพนั้นเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการตัดสินขั้นต้นเพื่อการคัดงานที่ผิดกติกาออกไป

5. กรรมการตัดสินศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาควรได้แก่ นักวิชาการศิลปะศึกษา ครูศิลปะที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมานาน ศิลปินทั่วไป นักจิตวิทยาเยาวชน ศิลปินที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาครูศิลปะทั่วไป สื่อมวลชน ครูสาขาอื่นที่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เข้าในการประกวดผู้สนใจศิลปะและงานศิลปะ เด็กทั่วไป บุคคลใดก็ได้ ตัวแทนจากผู้จัดประกวด และหรือบุคคลจากวงการโฆษณา โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องว่า คณะกรรมการควรมีจำนวนคือ อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่ควรเกิน 13 คน และให้มีประธานกรรมการเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ทั้งนี้อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นครูศิลปะควรมีมากกว่ากรรมการจากฝ่ายอื่น ๆ สลักขันธ์ ศรีบุรี (2530 : 60) มีความคิดเห็นด้านกรรมการตัดสินศิลปะ เด็กว่า เพื่อความเป็นธรรมแก่เด็กเกี่ยวกับพัฒนาการการแสดงออกทางศิลปะ ในแต่ละวัยจะต้องมีกรรมการที่เป็นครูศิลปะและนักวิชาการทางศิลปะ เข้าร่วมพิจารณาตัดสินผลงานด้วย

6. คุณสมบัติของกรรมการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กรรมการควรเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีความยุติธรรมกับงานที่ส่ง เข้าประกวดทุกชิ้น เป็นผู้เข้าใจศิลปะและพัฒนาการเด็ก และมีประสบการณ์ตัดสินศิลปะ เด็กมาก่อน ควรมีความรู้ในเรื่องราวที่เป็นหัวข้อประกวด และควรมีเวลาให้กับกระบวนการตัดสินตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ ชลอ พงษ์สามารถ (2526 : 79-80) ที่กล่าวว่า ผู้ที่จะพิจารณาและวิจารณ์งานศิลปะ จะต้องมีความรู้ในเชิงวิชาการนั้น ๆ ทั่วๆไป มีอุดมคติในการวิจารณ์ปราศจากอคติ รักศิลปะ สนใจค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอและมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย

7. ข้อควรปฏิบัติของคณะกรรมการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการจะ
ต้องร่วมกันประชุมเพื่อหาเกณฑ์การตัดสินหรือรับรู้เกณฑ์การตัดสินก่อนที่จะดำเนินการตัดสิน และ
ควรจัดตั้งประธานกรรมการตัดสินเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ทั้งนี้ผู้ตัดสินชี้ขาดมีสิทธิออกเสียงหรือให้คะแนน
ในกรณีคะแนนการตัดสินเกิดเท่ากันเท่านั้น

8. ในการจัดตั้ง หรือติดตั้งภาพเพื่อดำเนินการตัดสิน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการ
ควรทำการติดตั้งภาพทุกภาพเรียงกันไปในระดับสายตาของคณะกรรมการ หรือใช้วิธีการวางภาพ
เรียงตามพื้น และหรือติดตั้งภาพที่ละชุดในระดับสายตาของคณะกรรมการ

9. ประเภทของรางวัล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรเป็นรางวัล
กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มยอดเยี่ยม กลุ่มดีเด่น และกลุ่มชมเชย ซึ่งหากมีกรณีพิเศษเกิดขึ้นรางวัลอาจ
ถูกลดหรือเพิ่มก็ได้ สำหรับการที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารางวัลควรเป็นระบบกลุ่มนี้สอดคล้อง
กับทัศนะของ เลิศ อานันทนะ (2529 : 52) ด้านระบบโครงสร้างของรางวัลซึ่งมี 2 ระบบ คือ
ระบบรางวัลแบบเก่าที่ประกอบด้วยรางวัล 3 รางวัลได้แก่ รางวัลที่หนึ่ง 1 รางวัล รางวัลที่สอง
1-2 รางวัล และรางวัลที่สาม 2-3 รางวัล ว่าเป็นรางวัลที่สร้างความรู้สึกรุนแรงแก่ผู้ที่ผิดหวัง
หรือไม่ได้รับรางวัล เป็นประเภทของรางวัลที่ไม่คำนึงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ระบบรางวัลแบบ
ใหม่เป็นรางวัลที่สอดคล้องกับลำดับความสามารถของกลุ่มผู้ประกวด คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง
และกลุ่มที่กำลังพัฒนา เช่น รางวัลยอดเยี่ยมจำนวน 5-20 รางวัล รางวัลดีเด่นจำนวน 10-50
รางวัล รางวัลสร้างสรรค์จำนวน 20-100 รางวัล การกำหนดเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มจะมีจำนวน
ผู้ได้รับรางวัลมากขึ้นนี้เป็นระบบที่มีการพัฒนายืดหยุ่นการมุ่งความสำคัญของผลงาน (Product)
มาสู่การมุ่งความสำคัญของกระบวนการทำงาน (Process) ของผู้ประกวดมากขึ้น ในทัศนะ
เดียวกันนี้สุลักษณ์ ศรีบุรี (2530 : 2530 : 60) ได้กล่าวว่ารางวัลไม่ควรเป็นที่ 1 ที่ 2 และ
ที่ 3 เพราะ เป็นการจัดลำดับบุคคลมากเกินไป ควรเน้นรางวัลความสามารถด้านต่าง ๆ ที่
ประกอบด้วยรางวัลหลาย ๆ รางวัล

10. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารางวัลที่เหมาะสมมากที่สุดควรเป็นโล่หรือประกาศนียบัตรที่จัดทำขึ้นอย่างประณีต อุปกรณ์ด้านศิลปะหรือเงินสด และหรือการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ได้รับรางวัลด้วยการนำไปเที่ยวต่างประเทศ ฯลฯ สำหรับรางวัลในการประกวดศิลปะนักเรียนนั้น ชลอ พงษ์สามารถ (2526 : 73) กล่าวว่า การให้รางวัลแก่เด็กเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจ และพยายามทำงานศิลปะให้ดีขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีขึ้น

เกณฑ์การตัดสิน

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรแจ้งรายละเอียดของเกณฑ์การตัดสินให้ผู้ประกวดรู้ล่วงหน้า และควรแจ้งให้ชัดเจนว่าการตัดสินจะอิงเกณฑ์มาตรฐานของผู้ประกวด หรือมาตรฐานของคณะกรรมการ

2. ควรพิจารณาลดคะแนนสำหรับผลงานที่ส่งเข้าประกวดที่พบว่า เป็นการลอกเลียนผู้อื่น หรือเป็นผลงานที่ได้รับการชี้แนะจนสามารถเห็นได้ชัดเจนในด้านนี้ กมล ทศนาญชลี (2529 : 58) ได้กล่าวว่า "อย่างน้อยที่สุดควรให้เด็กได้รับอิสระมาก ๆ รู้เทคนิคมาก ๆ ไม่เอาความคิดของครูใส่ลงไป 40-50 เปอร์เซ็นต์ ทำให้ลดคุณค่าความเป็นเด็กลงไป อันนี้เป็นจุดเสีย" ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ ประยูร จรรยาวัช (2529 : 57) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่ไม่ควรยึดเยียดขึ้นมาให้เด็กทำตามที่ผู้ใหญ่กำหนด แต่ควรให้เด็กมีเสรีภาพในการแสดงออกตามแนวคิดของเด็กเอง เพื่อว่าเด็กจะได้มีการพัฒนาด้านสมองสติปัญญา

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการตั้งงานที่ผิดกติกาออกไปเมื่อได้ตรวจสอบพบว่าผู้ประกวดไม่ได้ทำงานด้วยตนเอง หรืองานมีขนาดที่ผิดไปจากขนาดที่กำหนดไว้มาก รวมทั้งกรณีที่ผู้ประกวดวาดภาพไม่ตรงตามหัวข้อที่กำหนด และหรือสื่อวัสดุ เทคนิควิธีการที่ใช้ผิดไปจากที่กำหนด สอดคล้องกับคำกล่าวถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการตัดสินศิลปะเด็กทั่ว ๆ ไปของ ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533 : 164) ที่ว่า คณะกรรมการตัดสินงานใช้เวลาส่วนหนึ่ง จัดการกับผลงานบางชิ้นที่มีปัญหาเพราะแสดงให้เห็นชัดว่า ครูวางแผนให้ พ่อแม่ช่วยวาดให้ ฯลฯ

4. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การตัดสินศิลปะนักเรียนแต่ละครั้ง จะต้องพิจารณาจุดประสงค์ของการจัดประกวดด้วย ประเด็นนี้ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้อธิบายว่า บางกรณีผู้จัดต้องการนำผลงานไปพิมพ์เผยแพร่เป็นปฏิทิน โปสเตอร์ ฯลฯ กรรมการก็ต้องพิจารณาภาพที่เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ด้วย

5. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การตัดสินศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับ เป็นการตัดสินขั้นต้นและขั้นสุดท้าย การตัดสินขั้นต้นนั้นควรกระทำมากกว่า 1 รอบ โดยใช้วิธีการอภิปราย หรือให้กรรมการแต่ละท่านเลือกหยิบภาพที่ชอบตามกำหนด หรือโดยการลงคะแนนเสียง และหรือโดยการใช้แบบรายการให้คะแนน นอกจากนี้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า งานของผู้ประกวดที่ผ่านการตัดสินไม่ควรมีลักษณะการแสดงออกต่างจากวุฒิภาวะของวัยตามทฤษฎีพัฒนาการการแสดงออกทางด้านศิลปะของโรวเพลด์ ดังนั้น ในการตัดสินขั้นต้นอันเป็นการคัดเลือกงาน เพื่อเข้าสู่การตัดสินขั้นสุดท้าย กรรมการจึงควรพิจารณาลักษณะของภาพในประเด็นดังกล่าวนี้ด้วย วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 13) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจถึงวุฒิภาวะการแสดงออกทางศิลปะของเด็กสามารถเกิดขึ้นได้จากการติดตามศึกษาการสร้างสรรคงานศิลปะของเด็กอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง และ ความแตกต่างของวุฒิภาวะนี้จะชัดเจนในเด็กที่อยู่ในวัยที่มีการแสดงออก รับรู้ และนึกคิดเป็นของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย

สำหรับการตัดสินขั้นสุดท้ายนั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการใช้วิธีการอภิปรายหรือลงคะแนนเสียงและหรือใช้แบบรายการให้คะแนน

6. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เกณฑ์การตัดสินควรพิจารณาจากด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ 1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ การสร้างเรื่องราวน่าสนใจ มีแง่มุมต่าง ๆ สลับซับซ้อนมากกว่างานอื่น ๆ จัดวางภาพได้น่าสนใจ และมีการนำวิธีการแปลกใหม่มาใช้ 2. ความสามารถด้านการแสดงออก ได้แก่ ความสามารถของเด็กที่แสดงถึงสิ่งที่ตนอยากแสดง ได้อย่างแท้จริงและบริสุทธิ์ โดยผลงานนั้นมีคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม

3. ความสามารถด้านทักษะ ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของภาพทั้งหมด การใช้สีที่กลมกลืน รู้จักเน้นจังหวะสีที่เหมาะสม การสร้างลักษณะพื้นผิวที่เหมาะสม การรู้จักแก้ปัญหาช่องว่าง ตลอดจนความละเอียดประณีตเรียบร้อยของงาน 4. ความตรงต่อกติกา ได้แก่ การวาดภาพตรงตามหัวข้อที่กำหนด ส่งงานทันเวลาที่ กำหนด ซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหัวข้อที่เป็นเกณฑ์การตัดสินของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้สอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับเด็ก ศิลปะ และลักษณะนิสัยที่เชื่อว่าเด็กทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ แม้ว่าอาจจะแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ การสร้างสรรค์งานศิลปะของเด็กนั้นไม่ถือว่าเป็นเรื่อง เฉพาะของเด็กคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของเด็กทุกคนที่จะมีความต้องการแสดงออกทางศิลปะ อันเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน เด็กควรได้รับเสรีภาพในด้านความคิด ให้โอกาสแก่เด็กในการแสวงหาสำรวจ ตรวจสอบสภาพแวดล้อมรอบตัว ชื่นชมกับธรรมชาติ และสิ่งที่ตั้งงาม หรือศิลปะ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกถึงคุณค่าของความงาม ความประณีต จนกลายเป็นผู้มีรสนิยมที่ดีได้ เชื่อว่าเด็กมีการสะสมความสามารถ เพราะการได้ทำงานศิลปะ จะ เป็นการช่วยพัฒนาการบังคับมือแขนให้เคลื่อนไหวสัมพันธ์กับความต้องการ อีกทั้งยัง เชื่อว่าเด็กควรได้รับการสร้างสมนิสัยที่ดีงาม เพื่อช่วยสร้างสรรค์คุณภาพของสังคม โดยสามารถแสดงออกมาให้เห็นในผลงานศิลปะของเด็ก (วิรุณ ตั้งเจริญ 2526 : 25) สำหรับรายละเอียดของเกณฑ์บางข้อ เช่น ความสามารถด้านการแสดงออกถึงสิ่งที่เด็กอยากแสดงออกได้อย่างแท้จริงนั้น ไพโรจน์ สิมสร (2529 : 69) มีความคิดเห็นว่า ภาพที่เกิดจากความคิดฝันของเด็กเองนั้นจะสะอาดและบริสุทธิ์สอดคล้องกับความเห็นของ เลิศ อานันทนะ (2529 : 14) ที่กล่าวว่า "เด็กมีความบริสุทธิ์ น่ารัก จริงใจ และไว้แต่ยงสา คือ รู้สึกอย่างไรก็จะแสดงออกอย่างนั้น" นอกจากนี้ในแง่ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ผลงานของเด็กควรมีคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม ของไทย ก็สอดคล้องกับทัศนะของ เลิศ อานันทนะ (2529 : 146) ที่กล่าวไว้ว่า แนวทางการส่งเสริมการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็ก นอกจากจะคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระเสรีและความสำเร็จที่ครอบคลุมจุดประสงค์ปลายทางแล้ว ควรคำนึงถึง เสรีภาพภายในขอบเขตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและ วัฒนธรรมด้วย

7. เกณฑ์การตัดสินดังกล่าวใน ข้อ 8 ควรให้ค่าเป็นคะแนนโดยควรให้แบบมาตราส่วน ประเมินค่า เช่น 5, 4, 3, 2, 1 จะกำหนดเฉพาะ เกณฑ์ข้อใหญ่แล้วให้ค่าคะแนน หรือแจกแจง รายละเอียดของ เกณฑ์แต่ละ ข้อแล้วให้ค่าคะแนนก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการต้องการกำหนดค่าคะแนนเป็นคะแนนดิบ เช่น 10, 20, 30....100 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าค่าความมากน้อยของคะแนนสำหรับ เกณฑ์แต่ละ ข้อไม่ควรเท่ากัน ควรจัดลำดับค่าคะแนนในแต่ละรายการจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถด้านการแสดงออก ความสามารถด้านทักษะ และ ความถูกต้องตามกติกา วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 59) ได้กล่าวถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดนี้ว่า เด็กสามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์เด่นชัดมากในงานศิลปะ ทั้งนี้ เพราะงานศิลปะ เป็นการแสดงออกที่ต่างจากการแสดงออกทางด้านอื่น ศิลปะ เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ ด้วยเสรีภาพ มีอิสระในตัว ไม่ผูกพันกับหน้าที่อื่นใด ด้วยเหตุนี้ศิลปะ จึง เป็นสื่อกลางทำทนายให้ เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างกว้างขวาง

8. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผลของการตัดสินของคณะกรรมการ ควรถือเป็นมติไม่มีการอุทธรณ์จากผู้ประกวด

อนึ่ง ผู้วิจัยใคร่อภิปรายถึง เติมนสำคัญบางประเด็นที่ปรากฏในแบบสอบถาม รอบที่ 1 แต่ไม่ได้ถูกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ดังนี้

1. การตัดสินควรพิจารณาเพิ่มคะแนนพิเศษสำหรับกลุ่มที่ต่ำกว่า เช่น ความเป็นต่างจังหวัด ในประเด็นนี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันว่าเหมาะสมปานกลางมีค่ามัธยฐาน 2.83 สำหรับกรณีความได้เปรียบเสียเปรียบของเด็กกรุงเทพมหานครกับเด็กต่างจังหวัดนี้ พิระพงษ์ กุลพิศาล (2533 : 216-220) ได้กล่าวสรุปผลการจัดโครงการศิลปะเด็กเพื่อเสริมสร้างจินตนาการอันกว้างไกลกับเด็ก 2 กลุ่ม คือ เด็กเล็กอายุระหว่าง 5-7 ปี กับเด็กโตอายุ ระหว่าง 8-10 ปี ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ 2-8 เมษายน 2532 พบว่า เด็กต่างจังหวัดมีความพร้อมทางศิลปะที่ไม่แตกต่างไปจากเด็กกรุงเทพฯ เลย

2. การตัดสินใจพิจารณาเพิ่มคะแนนพิเศษสำหรับกลุ่มที่ด้อยกว่า เช่น ความพิการ ประเด็นนี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันว่าเหมาะสมปานกลางมีค่ามัธยฐาน 3.25 กรณีการมองเด็กพิการเป็นกลุ่มที่ด้อยกว่าคนปกตินั้น ปารีส, ดีค และ คอปเปอร์ (Parisk, Dyck and Kopper 1979 : อ้างถึงใน สุภาณี สนธิรัตน์ ม.บ.ป. : 79) ได้ทำการศึกษากลุ่มที่มีความเป็ยงเบน เช่น ตาบอด หูหนวก พบว่า บุคคลที่พิการทางกายจะถูกกีดตันจากภายนอกและภายในตัวเอง และการถูกกำหนดว่าเป็นกลุ่มเป็ยงเบน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าสังคมประเมิณตนานทางลบ ดังนั้น เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นในระดับปานกลางในประเด็นความพิการ จึงกล่าวได้ว่า มีผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อค้นพบดังกล่าว

3. การกำหนดสื่อวัสดุและวิธีการ ประเด็นนี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533 : 241-242) ได้กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมกับเด็ก คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการค้นคว้า ทดสอบ เลือกใช้สื่อวัสดุตามความสนใจได้

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น

1. คำว่า "การประกวด" (Competition) มักจะเป็นที่เข้าใจหมายความว่า การประกวดภาพที่วาดสำเร็จจากบ้านหรือโรงเรียน แต่เมื่อกล่าวถึงการประกวดวาดภาพสดได้มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านเสนอว่าควรใช้คำว่า "แข่งขัน" (Contest) สำหรับผู้วิจัยที่ใช้คำว่า "การประกวด" เพราะศึกษา และถอดความจากคำว่า "Competition" ในภาษาอังกฤษ (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล 2533 : 143-144)

2. องค์ประกอบทั่วไปของการประกวดนั้นประเด็นที่ควรทำการศึกษาเพิ่มเติม คือ สถานที่จัดประกวด ตลอดจนสถานที่จัดแสดงผลงาน

3. เกณฑ์การตัดสินผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมเพราะ เป็นเกณฑ์ที่ไม่มีรายละเอียดของเกณฑ์มากจนเกินไป ทำให้มีความคล่องตัวในการนำไปใช้ และความครอบคลุมของหัวข้อที่เป็นเกณฑ์ที่เกิดจากการประมวลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้วนำมาจัดระบบระเบียบใหม่ โดยไม่ได้ตัดความสำคัญของ เกณฑ์ในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านใดออกไป จึงมีความเชื่อมั่นว่าเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เทคนิค DEFR เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง เพราะการให้ข้อมูลถึง 3 ครั้ง เป็นอย่างน้อยของผู้เชี่ยวชาญย่อมเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนความคิดเห็นของแต่ละท่านจนมั่นใจ ผู้วิจัยพบว่าในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดได้ให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลเป็นพิเศษ คือ มีการทบทวนคำมัตยฐานของกลุ่ม และคำตอบเดิมของตนเอง ก่อนการให้คำตอบครั้งใหม่

แต่การเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เชี่ยวชาญจริง ๆ ในการทำการวิจัยครั้งนี้ มีอุปสรรคในการติดต่อและการได้รับข้อมูลกลับคืน เพราะผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม ที่ต้องมีการะในการสร้างประโยชน์แก่สังคมในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ การติดต่อโดยตรงกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ผู้วิจัยจำเป็นต้องอดทนในการรอคอยช่วงโอกาสที่ผู้เชี่ยวชาญสามารถจัดให้ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพบว่าข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้วแต่มีสาระประโยชน์ ผู้วิจัยก็ยืนยันสนับสนุนเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ DEFR ว่าเป็นเทคนิคการวิจัยที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับการวิจัยเรื่องการศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเกณฑ์การตัดสินศิลปะนักเรียนในระดับอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาวิจัยเพราะเกี่ยวข้องกับฐานะเป็นครูศิลปศึกษาในระดับนี้
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการการแสดงออกทางศิลปะตามวุฒิภาวะของเด็กไทยให้กว้างขวางครอบคลุมและทุกระดับชั้นอย่างสมบูรณ์ เหตุผลที่สนับสนุนคือข้อความจริงที่ปรากฏว่าปัจจุบันนี้ เด็กไทยสามารถสร้างชื่อเสียงด้านศิลปะจนเป็นที่รู้จักและยอมรับของนานาประเทศทั่วโลก หากมีการทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้อย่างจริงจัง ข้อค้นพบนี้นั้นคงจะสามารถใช้อ้างอิงพัฒนาการการแสดงออกทางศิลปะของเด็กไทยทั่วไปได้อย่างมีความเชื่อมั่นกว่าทฤษฎีพัฒนาการการแสดงออกทางศิลปะตามวุฒิภาวะของโลเวนเฟลด์ เพราะตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมพื้นฐานได้ถูกขจัดไป

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย